

gal mutatja be valamennyit, s a képekhez fűzött magyarázatában elmondja, hogy mi miért és hogyan tett Wieland Wagner, mi volt a célja egy-egy újszerű hatásnak s milyen eszközökkel tökéletesítette elképzelését egy-egy későbbi felújítás során.

Sokatmondó képeskönyv — sőt: sokatmondó tankönyv — Walter Erich Schäfer műve Wieland Wagnerről. Érdemes alaposan elolvasni színházi embereknek, operabarátoknak egyaránt.

Magyar Zenetörténet

Papp Géza: A XVII. század énekelt dallamai. Régi magyar dallamok tára II. Akadémiai Kiadó, 1970

A magyar zenetörténet egyetlen hatalmas láncolat. Egy-egy stílusa úgy kapcsolódik a következőhöz, mint a lánc szemei egymáshoz: valamely kormeghatározó jelensége még a megelőző korban gyökerezik, s gyakran tovább él a következő periódusban is. Keleti és nyugati hatások találkoznak benne, népzenei és műzenei, egyházi és világi hatások; az instrumentális zene kiindulása a vokális muzsika, annak továbbfejlődésére pedig visszahat a hangszeres zene.

Egy-egy korszak zenetörténeti felvázolása tehát bonyolult koordinátarendszer felállítását igényli. Erre vállalkozott Papp Géza, összefoglaló nagy műve, *A XVII. század énekelt dallamai* koncepciólásakor. Több mint huszonöt esztendő kutatómunkája kellett hozzá, hogy összeállítsa és rendszerezze egyetlen század magyar — illetve az egyházi gyakorlatban latin nyelvű — kéziratok vagy nyomtatott vokális dallamait: mintegy félezeret. Ezeket a dallamokat struktúrájukból adódó szisztémába foglalta, s művét a nélkülözhetetlen szótagszám- és kadencia-mutatókkal látta el. A munka nagyobb részét azonban a sokoldalú és rendkívül körültekintő összehasonlító kutatások jelentették: az egyes dallamok „előéletének” és „utóéletének” mélyreható, alapos nyomozása. Mert a XVII. században a zenei műfajok határai nagyon is nyíltak voltak: a katolikus népénekből protestáns korál éppúgy válhatott, mint szerelmi ének, tánczene vagy étkezéskor játszott asztali muzsika. Elképzelhető tehát: milyen sok helyen kell „nyomozni” a kor zenéjét kutatóknak, ha teljes és tiszta képet kíván nyerni.

Az ilyen munkát ezért soha nem lehet teljesen bevezetettnek tekinteni; az újabb kutatások mindig kiegészítik további eredményekkel. De Papp Géza most kétségkívül egy „alapkötetet” tett a zenetudomány asztalára. Nagyszabású úttörő munkája nélkülözhetetlen forrása lesz ezután a magyar zene kutatóinak.

A Bartók-összkiadás új lemeze

Mikrokozmosz 1—6. füzet. Előadja Szűcs Loránt (1—4.) és Zempléni Kornél (5—6.). Zongoraművek: 9—11. lemez. Hungaroton LPX 11 405—7

A bőség zavara keríti hatalmába a hallgatót, aki ezt a monumentális zenei birodalmat birtokolni akarja. „Zongoramuzsika a kezdet legkezdetétől” — mondja a különösen fokozott alcím, melyet a mai muzsikusként önkéntelenül is kiegészít: „a végtelen magasságokig”. Addig, igen, s nem a természetes ellentét párnak kínálkozó „vég legvégéig”. Mert ennek a „kis mindenségnek” csak leírhatatlan gazdagságát érzékeljük, határait alig. Mi ez a mű? Zongoraiskola? Az is. „Virtuóz” darabok gyűjteménye a zongorázás minden fokán? Az is. A „tónusos” és „vonalas” zenei szerkesztés iskolája? Hangsorok, ritmus- és hangzástípusok felvonultatása? Az egy-, két-, három- és négyszólamú szerkesztés példái-nak kompendiuma? A polifonikus, variatív és motívikus fejlesztés típusainak megmutatása? Etűd- és karakterdarab-gyűjtemény? Ez mind — és még sok minden egyéb. Végtelenül gazdag kisvilág. Ha első füzetét vesszük szemügyre: úgy érezzük, út ez Bartók művészetéhez. Mire az utolsó darabokhoz eljutottunk, tudjuk, ez már nem „út”, hanem a megérkezés maga. És újra: „út”, hiszen tovább mutat a 153. darab „zárókövénél”, más művek felé, más „mikrokozmoszok” felé.

A teljes Mikrokozmoszt — négy vokális darabjának híjával, azaz a szóló zongorán is megszólaltatható három dallal, összesen 152 darab felcsendítésével — Szűcs Loránt és Zempléni Kornél idézi elénk. Hatalmas, nagyszerű munkát végeztek mindketten. Szűcs Loránt a „pedagógiai” jelentőségű első négy füzet előadására vállalkozott,

